

จดหมายข่าว สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

National Institute of Animal Health [NIAH] Newsletter

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ISSN 0858-4516

ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 (พฤษภาคม - มิถุนายน 2537)

การชันสูตรโรคสัตว์

การชันสูตรทางอิมมูนและชีววิทยา

เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ใช้

1. Rapid & rose bengal plate agglutination test

- Brucellosis

2. Agglutination test

- Brucellosis

- Infectious Atrophic Rhinitis

- Leptospirosis

3. Mercaptoethanol tube agglutination test

- Brucellosis

4. Vaginal mucous agglutination test

- Campylobacteriosis

5. Complement fixation test

- Brucellosis

- Paratuberculosis

6. Indirect haemagglutination test

- Melioidosis

7. Haemagglutination Inhibition test

- Japanese B Encephalitis

8. Agar gel immunodiffusion test

- Blue tongue

- Caprine Arthritis Encephalitis

9. ELISA (Enzyme linked immunosorbent assay)

- Brucellosis

- Paratuberculosis

10. Latex agglutination test

- Toxoplasmosis

11. Isolation

- Brucellosis

- Melioidosis

- Leptospirosis

การชันสูตรทางชีวเคมีและพิษวิทยา

1. การส่งตัวอย่างควรส่งพร้อมรายละเอียดประวัติสัตว์ป่วย อาการสัตว์ป่วย การวินิจฉัยโรคสัตว์เบื้องต้นและระบุสิ่งที่ต้องการตรวจให้ชัดเจน

2. การเก็บรักษาตัวอย่างควรเก็บในภาชนะที่สะอาด และแห้งทำการเก็บรักษาตามคำแนะนำและรีบนำส่งให้เร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

3. ถ้าเป็น Serum plasma ใช้ปริมาณอย่างน้อย 0.5 ml ต่อ การตรวจหนึ่งอย่าง

4. ตัวอย่างควรเก็บในตู้แช่แข็งหรือแช่เย็นที่ 4 องศาเซลเซียส

5. ถ้าเป็นตัวอย่างอาหารสัตว์และน้ำควรส่ง
อย่างน้อย 500 กรัม หรือ 500 ml โดยเก็บตัวอย่างจาก
แหล่งที่เกิดปัญหาและกำลังใช้อยู่

6. ตัวอย่างที่เป็นอวัยวะหรือเนื้อเยื่อสัตว์ควร
เก็บแช่แข็ง ถ้าเป็นปัสสาวะ และเลือดควรเก็บไม่เกิน 2
วัน หลังจากได้รับสารพิษเข้าสู่ร่างกายสัตว์

การส่งตัวอย่างเพื่อชันสูตรโรคสัตว์ ให้ส่งได้
โดยตรงที่สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ หรือศูนย์วิจัย
และชันสูตรโรคสัตว์ประจำภาคต่าง ๆ

ลักษณะรอยโรคที่ปอด และเชื้อโรค หรือสาเหตุที่เกี่ยวข้องในโคและ กระบือในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นิคมศักดิ์ อุบลุม และ นิมิตร สีสิริกุล

ได้ทำการศึกษาลักษณะรอยโรคที่ปอดหรือ
สาเหตุที่เกี่ยวข้องในโคนม โคน้ำและกระบือในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือโดยการตรวจรอยโรคปอดสัตว์ที่
แสดงอาการทางระบบหายใจจำนวนทั้งหมด 121 ตัว ตั้ง
แต่เดือน ตุลาคม 2534 ถึงเดือน พฤศจิกายน 2536 รวม
เป็นเวลา 25 เดือน การตรวจรอยโรคทั้งด้วยตาเปล่าและ
ทางจุลพยาธิวิทยา ได้พบลักษณะรอยโรคชนิดต่าง ๆ ได้
แก่ pulmonary congestion and edema, pulmonary
emphysema and edema (atypical interstitial
pneumonia), purulent bronchopneumonia, embolic
pneumonia and abscesses, pleuropneumonia,
interstitial pneumonia และ granulomatous pneumonia
จำนวน 35.54, 23.14, 14.88, 12.39, 8.26, 4.96 และ 0.83
เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ ได้ทำการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
ต่าง ๆ เพื่อตรวจหาเชื้อหรือสาเหตุที่เกี่ยวข้อง พบว่ามี
การตรวจพบเชื้อแบคทีเรียหลายชนิด พยาธิในเลือด และ
สารพิษ organophosphates, carbamate และ cyanide
นอกจากนี้ยัง ได้พิจารณาข้อสังเกต รอยโรคที่ปอดบาง
ชนิดกับเชื้อหรือสาเหตุที่ตรวจพบรวมทั้งช่วงฤดูกาลเกิด
โรค และอายุสัตว์ที่เป็นโรคด้วย

โรคตาเจ็บติดต่อในโคและกระบือ ที่จังหวัดสกลนครและการรักษา

นิคมศักดิ์ อุบลุม นิมิตร สีสิริกุล
ศิลาธรรม วราธิหวาปดี สมใจ ศรีหาทิม

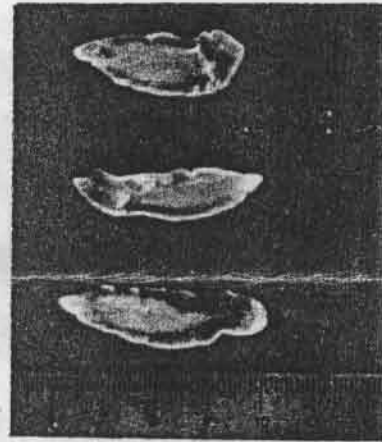
ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2535 ได้มีการระบาดของ
โรคตาเจ็บติดต่อในโคและกระบือ ที่บ้านบึงสา หมู่
ที่ 3 ตำบลจันทร์เพ็ญ อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร
โดยมีโคป่วย 84 ตัว อัตราการป่วย 33.6% ตัว อัตราป่วย
34.6% เกษตรกรได้นำโคและกระบือจากหมู่บ้านขึ้นไป
เลี้ยงในบริเวณเขาซึ่งมีแมลงอยู่มากมายหลายชนิด สัตว์มี
อาการน้ำตาไหลข้างเดียว หรือสองข้าง เชื้อขุ่นตา บางตัว
แดงกระจะตาขุ่นขาว หรือสีชมพู บางตัวมีขี้ตา หนอง
เกรอะกรังได้ทำการป้ายเชื้อจากตา เพื่อนำไปตรวจ
แยกแบคทีเรีย ที่ห้องปฏิบัติการของศูนย์วิจัยและชันสูตร
โรคสัตว์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏว่าพบเชื้อ
Moraxella bovis, Mima polymorpha และ Neisseria sp.
การรักษากระทำโดยการล้างตาด้วยน้ำสะอาด
แล้วป้ายด้วยยาคลอแรมเฟนิคอลหรือ เตตราไซคลิน
ชนิดขี้ผึ้งวันละ 2 ครั้ง เช้า-เย็น จนกว่า จะหาย ในรายที่
เป็นมากแล้วได้ฉีดยาออกซิเตตราไซคลินชนิดออกฤทธิ์
นานร่วมด้วย 1 ครั้ง ผลการรักษาพบว่าโคและกระบือที่
ได้รับการรักษาทั้งหมด 163 ตัว หายป่วยภายใน 3-5 วัน
และเกินกว่า 5 วัน จำนวน 141, 16 และ 6 ตัว ตาม
ลำดับซึ่งนับว่าเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

โรคพาราทูเบอร์คูไลซิสในภาคใต้

วิภา เชื้อเงิน และ บุญเลิศ อ่วมเจริญ

ทดสอบโรคพาราทูเบอร์คูไลซิส ด้วยวิธี

Complement Fixation จากซีรัมโคนม 2,539 ตัวอย่าง ซึ่งได้จากโคที่เลี้ยงในภาคใต้ ในช่วงเดือน มกราคม 2533 ถึงเดือน ธันวาคม 2536 พบว่าซีรัมโคนม และ ซีรัมโคเนื้อให้ผลบวก 16 (0.63%) ตัวอย่างและ 10 (0.96%) ตัวอย่าง ตามลำดับในขณะที่ตรวจพบผลสงสัยจากซีรัมโคนม 50 (1.97%) ตัวอย่าง และซีรัมโคเนื้อ 11 (1.06%) ตัวอย่าง

การเตรียมแอนติเจนมัยโคพลาสมา กัลลิเซพติคัม

อภัสรา วรรณราช วาสนา แสงสุวรรณ
ศุภลักษณ์ จันทร์อุดม

เตรียมแอนติเจน มัยโคพลาสมา กัลลิเซพติคัม สำหรับวิธี Rapid plate agglutination โดยใช้เชื้อ มัยโคพลาสมา กัลลิเซพติคัม สเตรน S-6 เพาะเลี้ยงในอาหารเหลว แล้วปั่นแยกเชื้อที่ความเร็ว 14,000 rpm. 30 นาที ส่วนตะกอน นำมาเตรียมเป็นแอนติเจนให้มีความเข้มข้นเท่ากับ Mc.farland N 1x25 แอนติเจนที่เตรียมได้เมื่อนำไปทดสอบกับซีรัมไก่ป่วยจากฟาร์ม ซึ่งเมื่อนำดูลงม และหลอดลงของไก่ป่วยชุดนี้มาแยกเพราะเชื้อก็สามารถแยกเชื้อ มัยโคพลาสมา กัลลิเซพติคัม ได้เช่นกัน

การควบคุมโรคพยาธิใบไม้ในตับในภาคใต้

อุษา เชมภูภานนท์ สนอง ศรีบันทพันธ์
จูรีรัตน์ วรสิงห์ สุรจิต วิษณุวรรณ

ได้ใช้แผนการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ในตับโค ในจังหวัดนครศรีธรรมราชและตรัง จำนวน 7 ตำบล เป็นเวลา 3 ปี (2533-2536) โดยให้การรักษาดมกลวิธีแบบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือให้การรักษานี้ในช่วงเดือน มีนาคม-เมษายน ด้วยผลการปรากฏว่า สามารถลดอัตราการติดพยาธิใบไม้ในตับโค ใน 3 ตำบล ส่วนตำบลที่เหลือพบ อัตราการติดพยาธิเพิ่มขึ้น ผลที่แตกต่างกันนี้เนื่องมาจาก การเปลี่ยนแปลงประชากรสัตว์ในตำบลความร่วมมือของเกษตรกรตลอดจน ลักษณะระบาดวิทยาของโรค ในภาคใต้อย่างไรก็ตามการทดลองนี้ชี้ให้เห็นว่าการให้ยาถ่ายพยาธิใบไม้ในตับปีละ 2 ครั้ง สามารถควบคุมโรคได้ดีกว่าการให้ยาปีละ 1 ครั้ง

จดหมายข่าว สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

NIAH Newsletter

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านสุขภาพสัตว์และกิจกรรมของสถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตแห่งชาติ โดยเป็นสื่อกลาง แลกเปลี่ยนการแก้ปัญหาด้านสุขภาพสัตว์และการเลี้ยงสัตว์

เจ้าของ สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกษตรกลาง เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร.579-8908-14, 579-7591 FAX 579-7591, 579-8919

ที่ปรึกษา รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ฝ่ายสัตวแพทย์ ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่น ประจำสถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

กองบรรณาธิการ น.สพ.นพพร ศรารพันธุ์ น.สพ.วัชรชัย ณรงค์ศักดิ์
น.สพ.สุทธิศักดิ์ บุญชิต สพ.ญ.มนทกานต์ วงศ์ภากร

ต้นฉบับ-รูปเล่ม สพ.สมชาย ช่างทอง น.ส.พัชรารณณ์ เกาพาด
น.ส.จุรีรัตน์ โพธิ์ฉวิล น.ส.เครือจิตร พลหาญ

จัดพิมพ์-เผยแพร่ น.สพ.บรรจง อภิวัฒน์นาร น.ส.วันดี แซ่ตั้ง นางสมนึก จงกลฐากร

กำหนดออกทุกๆ 2 เดือน พิมพ์ครั้งละ 1,200 ฉบับ

สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

กรมปศุสัตว์ บางเขน กทม.10900

ที่ กษ 0610/(ส) 2.16

ในราชการกรมปศุสัตว์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน

ใบอนุญาตเลขที่ 1/2521

ไปรษณีย์โทรเลขราชเทวี